

La problemàtica litoral, una problemàtica política?

written by Redacció Unilateral | 15 de juliol de 2024

Comunicat de premsa «Plataforma Preservem el Litoral del Maresme»

La preocupació pel precari estat del litoral del Maresme és una roda de hámster de la qual no en sortim. Aquests dies s'ha fet públic que el Consell Comarcal del Maresme ha iniciat una roda de contactes per tal que, segons anuncien, "recuperar la complicitat entre els diferents ajuntaments afectats i aconseguir una única estratègia conjunta que prengui força i obtingui una resposta de Madrid."

La pretensió de trobar una solució definitiva als problemes del litoral maresmenc ve de lluny. L'any 2013, el Departament d'Ordenació del Territori va encarregar a la UPC un "estudi d'alternatives d'estabilització costanera per al tram de Premià". A partir d'aquest i altres estudis, i davant la insistència dels alcaldes del Maresme, el Ministerio acabaria elaborant el projecte anomenat "Estrategia de Actuación en el Maresme" (2014). La proposta, extemporània i faraònica, és contrària a legislació europea sobre gestió litoral, consolida els dragatges i artificialitza el litoral sense tenir en compte una visió global que consideri l'aportació de sediments de les conques, el desmantellament d'infraestructures o altres actuacions més harmòniques amb els sistemes naturals.

Precisament, aquests van ser els orígens que van motivar la creació de la Plataforma Preservem el Litoral del Maresme.

Aquell projecte, que proposava una inversió de 50 milions d'euros, amb dragatges massius, la creació d'una platja contínua de 60 m d'amplada i la construcció d'una trentena d'espigons, mai va ser debatut ni aprovat per cap estament

públic, ni a Madrid ni a Catalunya. De fet, ni tan sols comptava amb cap mena d'estudi d'impacte mediambiental, amb l'excusa que era un projecte que s'executaria per fases i, per tant, els estudis d'impacte es realitzarien de forma individual.

Per tal de mediar entre el Ministerio i els municipis maresmencs, el 2016 el Consell Comarcal va crear el Comissionat pel Litoral del Maresme. Una comissió estrictament política, que va resultar una autèntica pantomima. El Comissionat va ometre les peticions del Ple del Consell Comarcal per contractar un estudi tècnic que analitzés, de forma crítica i científica, el projecte del Ministerio. I no només no va informar els ajuntaments dels avenços del projecte, sinó que va pressionar el Ministerio perquè el tirés endavant malgrat que, entre el 2015 i el 2018, una desena de municipis havien aprovat mocions contràries. Davant la polèmica i la mala gestió, el president del Comissionat va acabar dimitint, i les funcions d'aquest organisme no se sap en què han quedat.

La tardor del 2023 es van iniciar les obres previstes al projecte en el tram de Premià de Mar. Malgrat que la Declaració d'Impacte Ambiental del projecte contemplava actuacions conjuntes al Masnou i a Premià, l'oposició de l'Ajuntament del Masnou feu que les obres només es fessin a Premià. Malgrat tot, les obres van quedar a mitges (desconeixem els motius) i inacabades. Avui, una part important de les sorres aportades per fabricar platja nova i protegir l'estació del tren, ja han desaparegut, sense que ningú n'hagi fet cap valoració tècnica.

Irònicament, els freqüents temporals de garbí del passat hivern han transportat, de manera natural i gratuïta, a llevant dels ports la sorra acumulada, i s'han creat platges noves algunes de les quals el Ministerio pretenia fabricar de forma artificial.

Deu anys després, encara som on érem: amb un projecte anacrònic damunt la taula i un problema de gran complexitat que s'aborda políticament, sense un assessorament científic i tècnic global i interdisciplinari.

L'alcalde Rafa Navarro, un dels principals impulsors i promotors del projecte de Ministerio, i que ha pogut comprovar al seu propi municipi la incompetència del Ministerio, és ara vicepresident del Consell Comarcal. Ell és qui liderarà les converses per posar d'acord els alcaldes del Maresme per trobar una solució conjunta i de consens. En declaracions recents a Catalunya Informació, carregava contra l'Ajuntament del Masnou per la seva negativa al projecte ministerial, culpabilitzant-lo del fet que Montgat s'hagi quedat sense platges. És aquest el paper que cal esperar d'un vicepresident comarcal que busca el consens?

Tenint en compte que no existeix cap proposta alternativa ja treballada, què els proposarà als alcaldes el Sr. Navarro? Es limitarà a fer seguidisme de les polítiques arcaiques i retrògrades dels enginyers del Ministerio, amb la coneguda excusa que "és l'únic projecte que tenim, i tenim pressa"? Fins ara, malgrat l'opinió d'experts de prestigi que li desaconsellaven el projecte ministerial a Premià de Mar, ell va preferir la urgència de tenir platja (i protegir l'estació, ja de retruc).

Que el màxim representant polític de la qüestió litoral al Maresme vulgui saber l'opinió dels alcaldes és quelcom que li pertoca. Però la problemàtica ja està més que analitzada i estudiada.

Què caldria explicar als alcaldes del Maresme per tal d'abordar la problemàtica litoral de forma definitiva? Al nostre entendre, convindria que el Consell Comarcal proposés als alcaldes i administracions implicades abordar la problemàtica litoral tenint en compte un seguit de directives, normes i lleis que cal tenir en compte i respectar.

- Tenim el Protocol Europeu de Gestió de Zones Costaneres del Mediterrani (2008), la Llei de Ports 10/2019 i la Llei de Protecció i Ordenació del Litoral 8/2020.
- Tenim, també, una moció aprovada pel Senat (24 de març de 2021) que insta a replantejar el projecte del Ministerio; crear una taula de coordinació entre les parts implicades; i elaborar un informe de fluxos de sediments i col·lapses de pantans i de les conques.
- I tenim també l'informe Un Litoral al Límit del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de la Generalitat, que fa una anàlisi intensiva de l'estat del litoral, detalla quines serien les actuacions prioritàries i, fins i tot, la forma i mecanismes per abordar-les.

És urgent crear la Taula per la Gestió del Litoral. També convindria que el Consell Comarcal es deixés assessorar per experts biòlegs, geòlegs i enginyers (a Catalunya tenim grans referents en aquestes matèries) a l'hora d'elaborar una nova proposta. Si les coses es fan tal com dicten les lleis i normatives, el primer pas implicaria la creació d'una Taula per la Gestió del Litoral amb totes les parts implicades que viuen, treballen, fan ús, en són coneixedors i tenen poder de decisió sobre el territori.

La creació de la Taula per la Gestió del Litoral és i ha estat sempre la principal proposta de la Plataforma Preservem el Litoral del Maresme. Una proposta que fa deu anys ja va comptar amb el suport de deu municipis. El primer de tots, Premià de Mar (2015), al qual el van seguir el Masnou, Mataró, Arenys de Mar, Arenys de Munt, Sant Pol, Sant Vicenç de Montalt, Tordera, Vilassar de Mar, Malgrat i Canet.

Ja és sabut que les mocions municipals acostumen a ser paper mullat, però després no ens ha d'estranyar que, deu anys més tard, siguem al mateix lloc, en plena emergència climàtica i amb tota la feina per fer.

Entenem que, davant aquesta problemàtica de gran transcendència, que implica el futur del litoral i de les infraestructures, cal estar a l'altura de les circumstàncies i desplegar un projecte participatiu ambiciós, amb rigor i transparència.

Maresme, 8 de juliol de 2024